

Civilinė byla Nr. e2YT-1619-808/2024
Teisminio proceso Nr. 2-68-3-14413-2023-9
Procesinio sprendimo kategorijos: 2.5.4.7.2; 3.4.5.1.

VILNIAUS MIESTO APYLINKĖS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2024 m. kovo 19 d.
Vilnius

Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėja Gražina Žukauskienė,
sekretoriaujant Deimenai Krasauskaitei,
dalyvaujant pareiškėjui A. K.,
viešame teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjo A. K. pareiškimą dėl
asmeninio testamentavimo patvirtinimo, suinteresuotas asmuo byloje J. V.

Teismas

n u s t a t ė :

1. pareiškėjas kreipėsi į teismą ir pateiktu pareiškimu, kurį tikslino, prašo patvirtinti pareiškėjo tetos Č. J. V. 2019 m. gegužės 20 d. sudarytą asmeninį testamentą. Pareiškime nurodo, kad jis yra Č. J. V. krikšto sūnus. Teta (palikėja) savo ranka surašė testamentą, kuriame išreiškė valią dėl turimo turto padalijimo, pasirašė, jame nurodė testamentavimo data, savo (palikėjos) vardą ir pavardę. Testamente yra aiškiai išreikšta testatorės valia, testamentavimo metu palikėja buvo sąmoninga. Teta nuo 2015 metų gyveno kartu su pareiškėjo šeima, adresu (*neskelbtina*). Palikėja mirė 2023 m. liepos 13 d., notarui neperdavusi saugoti asmeninio testamentavimo, sudaryto 2019 m. gegužės 20 d. Testamentu testatorė paliko savo turtą pareiškėjui A. K. Kadangi testatoriaus asmenimis testamentas, kuris sudarytas ir nebuvo perduotas saugoti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 5.31 straipsnio nustatyta tvarka, reikalinga, kad jį patvirtintų teismas.
2. Suinteresuotas asmuo J. V., nepateikė atsiliepimo į pareiškimą, neatvyko į teismo posėdžius, neatvykimo priežastys teismui nežinomos. Byla išnagrinėta suinteresuotam asmeniui nedalyvaujant (CPK 443 straipsnio 5 dalis).
3. Bylą nagrinėjant teisme, pareiškėjas ir jo atstovas palaikė pareiškime išdėstytas aplinkybes ir motyvus. Pareiškėjas patvirtino, kad teta (palikėja) nuo 2015 metų gyveno kartu su jo (pareiškėjo) šeima, trijų kambarių bute. Teismui pateiktą dokumentą, kurį prašo patvirtinti, rado namuose po tetos mirties, tarp jos daiktų. Apie tai, kad teta ketino jam atsidėkoti už jos priežiūrą, jam buvo sakiusi. Testatorės sūnus suinteresuotas asmuo J. V. nepalaikė santykių su

savo motina, niekada nebuvo pas ją atvykęs, jos aplankęs. Vilniaus miesto apylinkės teismo 2023 m. balandžio 13 d. sprendimu, priimtu civilinėje byloje Nr. e2YT-6020-545/2023 palikėja buvo pripažinta neveiksnia visų turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse ir pareiškėjas paskirtas jos globėju ir turto administratoriumi.

Pareiškimas tenkinamas.

4. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 5.19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvienas fizinis asmuo gali testamentu palikti visą savo turtą arba jo dalį (neišskiriant ir įprastinio namų apstatymo bei apyvartos reikmenų) vienam ar keliams asmenims, kurie yra arba nėra įpėdiniai pagal įstatymą, taip pat valstybei, savivaldybėms, juridiniams asmenims. Asmeniniai testamentai, surašyti testatoriaus ranka, atitinka oficialiuosius testamentus tik tuo atveju, jeigu nustatyta tvarka buvo perduoti saugoti notarui ar konsuliniam pareigūnui (CK 5.31 straipsnio 1 ir 2 dalys). Jeigu asmeniniai testamentai nebuvo perduoti saugoti nurodytiems asmenims, jie turi būti per vienerius metus po testatoriaus mirties pateikti teismui ir jo patvirtinti (CK 5.31 straipsnio 4 dalis). Teismo patvirtintas testamentas įgyja oficialiojo testamento statusą. CK 5.30 straipsnio 1 dalyje nustatyti asmeniniam testamentui privalomi reikalavimai: a) asmeninis testamentas turi būti surašytas testatoriaus ranka; b) asmeniniame testamente turi būti nurodytas testatoriaus vardas, pavardė, testamento sudarymo data (metai, mėnuo, diena) ir vieta; c) testatoriaus valios išraiška; d) asmeninis testamentas turi būti pasirašytas testatoriaus. Testamento sudarymo datos ir vietos nenurodymas daro testamentą negaliojantį, tik tuo atveju, jeigu testamento sudarymo datos ir vietos negalima nustatyti kitais būdais arba jos nėra aiškios iš kitų aplinkybių.
5. Nuosekloje kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad teismas, nagrinėdamas prašymą patvirtinti asmeninį testamentą, patikrina, ar jis atitinka CK 5.30 straipsnyje nustatytus reikalavimus asmeninio testamento formai, turiniui, ar jame yra išreikšta testatoriaus valia dėl jam priklausančio turto paveldėjimo. Testatoriaus valia yra esminis būtinas testamento elementas; ji turi būti išreikšta taip, kad būtų aišku, jog asmuo duoda patvarkymą būtent dėl paveldėjimo po jo mirties. Įstatyme įtvirtinta testamento ir konkrečiai – asmeninio testamento samprata neleidžia patvirtinti tokio asmeninio testamento, kuris neatitinka šių esminių reikalavimų (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 6 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-643/2013; 2015 m. sausio 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-87-248/2015 ir kt.*).
6. Byloje nustatyta, kad palikėja Č. J. V., kurios asmeninį testamentą prašoma patvirtinti, mirė 2023 m. liepos 13 d.. Suinteresuotas asmuo J. V. yra palikėjos sūnus, o pareiškėjas A. K. yra palikėjos krikšto sūnus (sūnėnas). Č. J. V., 2019 m. gegužės 20 d. surašė dokumentą - asmeninį testamentą, kuriuo nusprendė savo turimą turtą – butą, esantį (*neskelbtina*), palikti pareiškėjui A. K. Teismui pateiktas Č. J. V. asmeninis testamentas „*Testamentas*“ surašytas ranka, jame nurodytas testatorės vardas ir pavardė „(*neskelbtina*)“, paso duomenys „(*neskelbtina*)“, data „(*neskelbtina*)“. Testamento sudarymo vieta nenurodyta.
7. Teismo vertinimu, 2019 m. gegužės 20 d. asmeniniame testamente nurodyta testatorės Č. J. V. valia yra aiški, - dokumentas įvardintas „*Testamentas*“, todėl yra pagrindas spręsti, jog tai yra aiškus patvarkymas dėl testatorės turto po jos mirties. Jame yra aiškiai išreikšta palikėjos valia, - pareiškėjas turi palaidoti testatorę Balingrado kapinėse šalia tėvų ir prižiūrėti kapus. Teismui nepateikta prieštaravimų dėl testatorės asmeninio testamento tvirtinimo. Centrinės hipotekos įstaigos Testamentų registre nėra duomenų apie tai, kad po Č. J. V. mirties atsiradęs palikimas

būtų priimtas. Byloje taip pat nustatyta, kad bute, adresu (*neskelbtina*), palikėja buvo deklaravusi savo gyvenamąją vietą nuo 1973 m. kovo 20 d. Minėtame bute ji gyveno su sutuoktiniu G. V. (miręs 2009-10-24) ir vaikais T. P. (mirusi 2009-04-22) ir J. V.

Dėl asmeninio testamento atitikimo CK 5.30 straipsnio reikalavimams

8. Asmeninis testamentas – tai testatoriaus ranka surašytas testamentas, kuriame nurodyta testatoriaus vardas, pavardė, testamento sudarymo data (metai, mėnuo, diena), vieta ir kuris išreiškia testatoriaus valią ir yra jo pasirašytas (CK 5.30 straipsnio 1 dalis).
9. Asmeninis testamentas įgyja oficialiojo testamento statusą, jeigu jis įstatymo nustatyta tvarka buvo perduotas saugoti notarui ar konsuliniam pareigūnui užsienyje (CK 5.31 straipsnio 1, 2 dalys) arba per vienerius metus po testatoriaus mirties buvo pateiktas teismui ir jo patvirtintas (CK 5.31 straipsnio 4 dalis).
10. Konkrečiu atveju pareiškėjas su pareiškimu dėl asmeninio testamento patvirtinimo į teismą kreipėsi 2023 m. spalio 2 d., taigi įstatymo nustatyto termino nėra praleidęs. Teismo vertinimu, aplinkybė, kad palikėja po testamento surašymo, jo neperdavė saugoti notarui, nes turėjo sveikatos problemų, šiuo atveju nedaro asmeninio testamento savaime negaliojančiu. Todėl ši dokumentas laikytinas palikėjos pasirinkimu ir vertintinas kitų bylos įrodymų kontekste.
11. Jau minėto CK 5.30 straipsnio normos, kuriose įtvirtinti privalomi asmeninio testamento rekvizitai bei jo techninis surašymo būdas, pagal savo prigimtį laikomos imperatyviosiomis, kadangi asmeninis testamentas sukuria teisinį paveldėjimo santykį tik po testatoriaus mirties. Teismui pateiktas tvirtinti Testamentas surašytas palikėjos ranka ir jos pasirašytas, jame du kartus nurodyta jo sudarytojo (testatorės) vardas ir pavardė, taip pat nurodyta aiški testamento sudarymo data - 2019 m. gegužės 20 d.
12. Asmeniniame testamente nėra nurodyta jo sudarymo vieta, tačiau pagal CK 5.30 straipsnio 1 dalį, testamento sudarymo datos ir vietos nenurodymas daro testamentą negaliojantį tik tuo atveju, jeigu testamento sudarymo datos ir vietos negalima nustatyti kitais būdais arba jos nėra aiškios iš kitų aplinkybių. Konkrečiu atveju iš pareiškėjo paaiškinimų, o taip pat į bylą pateiktų Vilniaus miesto savivaldybės administracijos socialinių paslaugų skyriaus dokumentų turinio matyti, palikėja testamento surašymo metu nuolat gyveno kartu su pareiškėju, jo bute adresu (*neskelbtina*).
13. Asmeninis testamentas gali būti surašytas bet kokia kalba (CK 5.30 straipsnio 1 dalis). Įstatymas nereglamentuoja asmeninio testamento teksto, tačiau nurodo, kad per klaidą praleistas koks nors žodis arba žodis parašytas neteisingai nedaro testamento negaliojančio; galioja ir atitinkamos sąlygos, jeigu dėl jų prasmės nekyla neaiškumų (CK 5.30 straipsnio 2 dalis). Konkrečiu atveju, Testamente išreikšta testatorės valia dėl palikimo - „*noriu, kad po mano mirties mano buta kuris yra (neskelbtina) ir kita mano turta paveldetu mano krikšto sūnus A. K. (asmens kodas). Noriu kad jis mane palaidotu Balingardo kapinėse šalia tėvu ir prižiūrētu mano kapus*“. Byloje nustatyta, kad testatorė gyveno aplinkoje, kurioje nebuvo kalbama taisyklinga lietuvių kalba ir ji nebuvo gimtoji palikėjos kalba, ką patvirtina palikėjos ranka pasirašytas ir notaro patvirtintas 2018 m. sausio 29 d. Įgaliojimas (jame savo vardą palikėja parašė ir rusų ir lietuvių kalbiomis „(*neskelbtina*)“), taigi lietuvių kalba ji rašė su klaidomis, todėl aplinkybė, jog tekste yra klaidų - balsės be nosinių ir raidė „ė“ be taško, savaime nedaro Testamento negaliojančiu.
14. Nagrinėjamos bylos kontekste aktualu pažymėti, kad asmeninio testamento galiojimui neturi reikšmės tai, jog dokumentas pavadinamas kitaip ar pavadinimas jam iš viso nesuteiktas, jeigu

jo turinys atitinka testamentą (patvarkymas mirties atveju). Teismui tvirtinti pateikto dokumento tekstas yra gana nuoseklus, aiškus, logiškas, jo išdėstymas ir formuluotė leidžia spręsti, kad palikėja surašė būtent testamentą, t. y. patvarkymą po jos mirties. Įstatymas nenustato ant kokio popieriaus turi būti surašytas testamentas. Taigi, svarbu, jog jis būtų surašytas ant švaraus lapo. Konkrečiu atveju, teismui pateiktas dokumento originalas yra parašytas ant paglamžymo požymių turinčio kiek gelsvoko atspalvio balto popieriaus lapo, tačiau tai, jog jis surašytas ne ant visiškai balto popieriaus lapo, savaime nelemia tokio dokumento negaliojimo.

Dėl palikėjos valios

15. Asmeninio testamentą tikslas – suteikti palikėjui galimybę pačiam surašyti jam priklausančio turto patvarkymą mirties atveju. Įstatymas, nustatydamas imperatyvius reikalavimus testamentą sudarymui ir formai, siekia užtikrinti testatoriaus vidinės valios atitikimą jos išorinei išraiškai testamente. Taigi, testamentą kaip asmeninio vienašalio įstatymo nustatyta tvarka testatoriaus sudaryto sandorio reikšmingiausias elementas – testatoriaus valia, kurią turi atitikti testamentą turinys. Ji turi būti išreikšta taip, kad būtų aišku, jog asmuo duoda patvarkymą būtent dėl paveldėjimo po jo mirties.
16. Sprendžiant dėl tikrosios testatoriaus valios išraiškos ir dėl to, kokią reikšmę (šnekamosios ar specialiosios – teisės kalbos) priskirti testamente pavartotiems žodžiams bei sąvokoms, asmeninio testamentą atveju atsižvelgtina į testamentą turinio išdėstymo būdą, o visas testamentą tekstas vertintinas kaip vientisas dokumentas (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. kovo 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-218/2004, 2011 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-161/2011, 2013 m. gruodžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-643/2013, 2015 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-87-248/2015*).
17. Testatoriaus valia – sudėtingas ir individualus reiškinys, kuriam formuoti turi įtakos ar jį gali netgi nulemti įvairiausi testatoriaus fizinės ir emocinės būsenos aspektai. Dėl to, nustatant tikrąją testatoriaus valią, reikšmingi testamentą sudarymo metu buvusią testatoriaus būseną patvirtinantys faktai.
18. Šioje byloje teismas jau konstatavo, kad pateiktame tvirtinti dokumente yra išreikšta testatorės valia būtent dėl paveldėjimo. Iš pareiškėjo parodymų ir į bylą pateiktų civilinės bylos Nr. e2YT-6020-545/2023 duomenų nustatyta, kad testatorė nuolat bendravo su pareiškėju, gyveno kartu su jo šeima, savo 2018 m. sausio 29 d. Įgaliojimu buvo suteikusi pareiškėjui teisę ją atstovauti sprendžiant dėl palikėjos sveikatos ar turto. Taip pat byloje nustatyta, kad pagal 2012 m. lapkričio 26 d. Paveldėjimo teisės pagal įstatymą liudijimą, palikėjai priklauso ir 1/5 dalis žemės ūkio paskirties žemės sklypo, esančio (*neskelbtina*).
19. Teismo vertinimu, nagrinėjamu atveju nėra loginių prieštaravimų dėl testatorės siekio palikti turtą pareiškėjui, nes nurodytų įrodymų kontekste, toks poelgis atitinka protingo ir rūpestingo asmens elgesio standartą, todėl teismas sprendžia, kad testatorė Č. J. V., sudarydama 2019 m. gegužės 20 d. testamentą, suvokė savo veiksmų reikšmę ir galėjo juos valdyti (CPK 185 straipsnis).
20. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad testatoriaus valios, žinotinos kitiems asmenims (įskaitant valią dėl palikimo), išreiškimas apima ne tik jos suprantamą išdėstymą kokia nors forma (pvz., žodine, rašytine), bet ir perteikimu tiems asmenims. Asmuo, siekiantis, kad su jo turtu būtų pasielgta pagal jo valią, suvokia, kad apie tą valią turi sužinoti ją įgyvendinti galintys asmenys, todėl pasirūpina ne tik savo valios išdėstymu, bet ir jos perteikimu apie ją turintiems sužinoti

asmenims (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2015 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-87-248/2015*). Konkrečiu atveju testatorė siekė, kad dokumentas sukeltų jo paskirčiai būdingus padarinius. Testamentą laikė kartu su kitais savo daiktais ir dokumentais, tarp kurių pareiškėjas teigia radęs Testamentą po palikėjos mirties.

21. Jeigu iš testamentą turinio testatoriaus valia aiški, tai neturi reikšmės testamentą teksto klaidos, netikslus asmenų įvardijimas, tai, kad kokio nors asmens arba daikto savybė ar padėtis pasikeitė ar išnyko (CK 5.18 straipsnio 2 dalis). Nagrinėjamoje byloje, vertinant Testamentą turinį ir kitą byloje esančių įrodymų visumą, darytina išvada, kad testatorės valia buvo aiški - palikti visą savo turtą krikšto sūnui, pareiškėjui A. K. Įvertinus testamentą, kaip vientiso dokumento, turinį kitų bylos įrodymų kontekste, nelaikytina reikšminga aplinkybė tai, kad testamente nenurodyta apie paliekamą žemės sklypo dalį. Įvertinus testatorės tikėtinais menką teisinį išprusimą, darytina išvada, kad testatorė prašomame patvirtinti asmeniniame testamente pati sąmoningai suformavo savo valią palikti visą savo turėtą turtą pareiškėjui ir ją autentiškai bei tinkamai išreiškė ir tokia testatorės išreikšta valia yra gerbtina ir vykdytina po testatorės mirties.
22. Apibendrinus išdėstytas aplinkybes ir argumentus, Č. J. V. sudarytas Testamentas atitinka CK 5.30 straipsnyje nustatytus asmeniniam testamentui keliamus reikalavimus, neprieštarauja imperatyvioms įstatymo normoms, viešajai tvarkai. Todėl pareiškėjo prašymas dėl Č. J. V. asmeninio testamentą patvirtinimo tenkintinas ir Č. J. V. 2019 m. gegužės 20 d. sudarytas asmeninis testamentas tvirtintinas.
23. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog asmeninio testamentą patvirtinimas teismo nutartimi nereiškia, kad vėliau nebegalimi ginčai dėl tokio testamentą turinio ar testatoriaus būklės jo sudarymo metu. Priešingai, testamentą patvirtinus teismui, jis įgauna teisinę galią ir suteikia teisę testamente nurodytiems asmenims priimti palikimą, jo atsisakyti, gauti paveldėjimo teisės liudijimą, o suinteresuoti asmenys įgyja teisę pareikšti teisme ieškinius dėl testamentą pripažinimo negaliojančiu dėl testatoriaus neveiknumo, jo valios trūkumų sudarant testamentą ir kitų priežasčių bei naudotis kitomis juridinėmis savo teisių gynimo priemonėmis, kurios taikomos oficialiesiems testamentams. Asmeninio testamentą patvirtinimas teismo tvarka taip pat nevaržo notaro teisės, esant įstatyme nustatytam pagrindui, atsisakyti atlikti tam tikrą notarinį veiksmą (pavyzdžiui, išduoti paveldėjimo teisės liudijimą) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. gruodžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-643/2013*). Taigi, asmeninio testamentą patvirtinimo procedūros teisme tikslas yra tik suteikti asmeniniam testamentui oficialaus testamentą statusą, tačiau tokios procedūros negalima tapatinti su nuginkėjimo procedūra.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

24. Pagal CPK 443 straipsnio 6 dalį byloje, nagrinėjamoje ypatingąja teiseną, dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 442 straipsnio 14 punktu, 443 straipsnio 7 dalimi, 582 straipsniu

n u s p r e n d ž i a :

pareiškimą patenkinti.

patvirtinti Č. J. V., asmens kodas (*neskelbtina*), mirusios 2023 m. liepos 13 d., asmeninį testamentą, kuris sudarytas 2019 m. gegužės 20 d.

Nutarčiai įsiteisėjus, testamentą originalą grąžinti pareiškėjui, byloje paliekant šio dokumento kopiją.

Nutartis per 7 dienas nuo nutarties kopijos įteikimo dienos gali būti skundžiama atskiruoju skundu Vilniaus apygardos teismui, skundą paduodant per Vilniaus miesto apylinkės teismą.

Teisėja

Gražina Žukauskienė